

Nieuwe scholingsstructuur steigerbouw

Aantoonbare vakbekwaamheid bepalend voor steigerbouw

Per 1 januari 2017 zijn grote veranderingen op komst voor iedereen die op, aan of met steigers werkt. Vanaf die datum moet de vakbekwaamheid van steigermonteurs namelijk aantoonbaar zijn. Dat geldt dus ook voor de metselaar die voor het metselen 'even' een steiger zet. De te verwachten verandering voor de branche is groot. Vandaar dat vooraf tijdens een VSB forumdiscussie werd gesproken over de achtergrond en de gevolgen.

De nieuwe opzet is het gevolg van een nieuwe scholingsstructuur voor de steigerbouw. Deze structuur werd bouw- en industriebreed vastgelegd in de Richtlijn Steigers. De nieuwe scholingsstructuur is niet alleen bedoeld om de vakbekwaamheid van steigermonteurs aantoonbaar te maken. Ook de onduidelijkheid (wie moet nou welk 'pasje' hebben) en de fraudegevoeligheid van de oude aanpak speelde mee bij de totstandkoming van de scholingsstructuur. Bij de invulling van die structuur is gekozen voor verschillende wegen die naar Rome leiden. De vakbekwaamheid kan namelijk niet alleen aantoonbaar worden gemaakt door relevante praktijkervaring te combineren met een opleiding op MBO-niveau. Ook aan de hand van trainingen en cursussen of door jarenlange werkervaring kan de vakbekwaamheid aantoonbaar worden gemaakt. Voor welke weg ook wordt gekozen, het eindresultaat moet zijn dat de steigerbouwer tijdens een examen zijn niveau (hulpmonteur, monteur, 1e monteur

▲ Hans Amsterdam: 'Een goede opleiding ontwikkelen, vergt een stevige investering.'

of voorman) aantoonbaar wordt. Dit kan bijvoorbeeld door de medewerker te laten registreren in een centraal registratiesysteem. Er is daarbij voor gekozen om de registratie te laten plaatsvinden in het Centraal Diploma Register, waar ook de VCA-diploma's zijn terug te vinden, voor iedereen in de bouw en industrie een vertrouwd en herkenbaar adres.

De vraag is natuurlijk welke veranderingen de nieuwe scholingsstructuur voor de dagelijkse bouwpraktijk met zich meebrengt. En mag je het eigenlijk wel veranderingen noemen of is het gewoon oude wijn in nieuwe zakken? René Scholts van SA Safety & Training Consultants: 'De grootste verandering is het feit dat er nu eenduidige certificaten komen. Die persoons-certificaten worden uitgereikt aan iedereen die met goed gevolg de examens van de cursus of training heeft afgerond. Dat examen wordt afgenomen onder het regime van persoons-certificering volgens ISO 17024. Om de kwaliteit, onafhankelijkheid en uniformiteit van de certificering te garanderen, wordt gewerkt met een certificerende instantie. Hiertoe heeft de certificeerder twee examenbureaus erkend: IQC en XY Masterclass.'

Rol opleider

Over de rol van de opleider daarbij vertelt René Scholts: 'In principe kan iedereen opleiden; wie de opleiding verzorgt is in principe niet belangrijk.'

▲ Steffen Klein: 'Belangrijk dat scholing en opleiding nu wettelijk kader krijgen.'

Het zijn uiteindelijk de gecertificeerde examenbureaus die de kwaliteit of de vakbekwaamheid moeten waarborgen.' Jürgen Ferket van Scaffolding Training Europe vult daarop aan: 'Ik denk dat de opleider juist wel belangrijk is. De kwaliteit van de opleider bepaalt hoe onderwerpen worden behandeld en hoe kennis en kunde het beste kan worden overgedragen. Je laat iemand opleiden omdat je een aantoon-

baar vakbekwame goed opgeleide steigermonteur wilt hebben. En dat is het specialisme van een goede opleider.' Niet voor niets heeft de VSB een aantal opleiders erkend. Er wordt daartoe getoetst of zij aan de door de branche opgestelde eisen voldoen. Jan Remmits van Safe hierover: 'Weliswaar is die erkenning geen verplichting, maar mét de erkenning is er in ieder geval de zekerheid dat de opleider aan alle voorwaarden en spelregels voldoet.' Steffen Klein van Dutch Steigers: 'Opleiden doe je niet alleen om een di-

▲ Jürgen Ferket: 'Trots zijn op wat we als branche hebben bereikt.'

ploma of certificaat te halen. Het gaat er om dat je medewerkers leren wat ze moeten doen en hoe ze dat moeten doen. Zij zijn dagelijks van 's ochtends vroeg tot 's avonds op de steiger bezig. Werk dat veilig moet kunnen gebeuren. Dat kan alleen als je een gezonde basis in de vorm van een goede opleiding hebt.'

Hans Amsterdam vindt de erkenning van opleiders een goede zaak: 'Wil je een goede opleiding bieden, dan moet je als opleider het nodige investeren. Op basis van de eindtermen worden examenvragen ontwikkeld en van daaruit ontwikkelen wij een opleidingstraject. Dat kost tijd en vergt een behoorlijke inspanning. Maar door die investering, kan je wel je klanten een goede opleiding garanderen.' 'En die garantie is ook nodig', aldus René Scholts. 'Een erkende opleider is iemand die al jaren in de branche actief is; iemand die anderen graag het vak wil leren. En er valt nog een hoop te le-

Sectorplan Steigerbouw

Parallel aan de invoering van de nieuwe scholingsstructuur loopt momenteel het Sectorplan Steigerbouw. Dit plan is bedoeld om de mobiliteit van vakkrachten in de steigerbouw te verbeteren. Het plan, waarvan de uitvoering wordt gesubsidieerd door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, kent verschillende maatregelen die als doel hebben nieuwe medewerkers te vinden voor vacatures. Als onderdeel van het plan wordt de scholingsstructuur VSB-breed georganiseerd. Daarnaast worden 263 nieuwe werknemers geschoold. Naast de instroom en opleiding richt het plan zich ook op het vinden van een nieuwe werkring voor met werkloosheid bedreigde werknemers. Het gaat daarbij om 100 medewerkers die naar een andere werkring worden begeleid. Met deze maatregelen wordt de arbeidsmarkt verbeterd en het tekort aan vakbekwame medewerkers verminderd.

Nieuwe scholingsstructuur

Aan de nieuwe scholingsstructuur wordt al enkele jaren gewerkt. De nieuwe structuur vindt haar oorsprong in de Richtlijn Steigers (www.richtlijnsteigers.nl) die vanaf 1 juli 2016 vrij toegankelijk is. De structuur is geïntroduceerd in januari 2014 en is vanaf 1 januari 2017 voor iedereen van kracht. Na die datum moet iedereen die steigers monteert, beschikken over een door de overheid en branche erkend diploma op MBO-niveau, dan wel een certificaat onder persoonscertificering hebben. Daarnaast is er de mogelijkheid om op basis van aantoonbare ervaring, via een EVC-traject, het diploma te verkrijgen. Certificaten die recentelijk werden behaald onder persoonscertificering zullen in de meeste gevallen worden erkend en in geschreven in het Centraal Diploma Register.

De VSB heeft een uitgebreid en verhelderend dossier over de nieuwe scholingsstructuur op haar website staan. Onder het menu-item 'Scholingsstructuur' worden alle onderdelen apart toegelicht, zijn verschillende routekaarten te downloaden en is altijd de actuele stand van zaken na te lezen. De website is te vinden via www.vsb-online.nl.

ren: 80% weet vaak nog niet eens wat een pijp koppeling is. En juist daarop is de hele steigerbouw gebaseerd.'

Groeiende opleidingsvraag

De datum van 1 januari 2017 nadert al snel. Vanaf die datum gaat de nieuwe scholingsstructuur gelden en moet iedereen over zijn persoonscertificaat beschikken. Gaan we dat voor de hele branche halen? Is een half jaar niet

'Geen opleiding betekent na 1 januari 2017 een boete van Inspectie SZW.'

te weinig? René Scholts: 'Wij merken dat er nog wel een hoop werk te verstouwen is en ik vraag me af of we 1 januari ook echt iedereen gecertificeerd krijgen.' Harald van der Sloot van Matemco Hulpconstructies vult aan: 'Dat betekent dat degene die hun zaken nu al goed geregeld hebben, in het nieuwe jaar alleen maar een grotere voorsprong krijgen.'

Dat de vraag fors is en nog groter zal worden, bewijst ook Jürgen Ferket nog eens: 'De komende jaren is er een behoorlijke uitstroom te verwachten door jonge vergrijzing. Het gaat daarbij om steigerbouwers die door het fysieke karakter van het beroep na hun 40e wat anders gaan doen. Dat tekort moet ook weer worden aangevuld

geruime tijd dat in de petrochemie gewoon aan de poort wordt gecontroleerd. Dat zal ook in de nieuwe structuur zo blijven. Ben je te vinden in het Centraal Diploma Register? Dan kan je aan de slag. Zo niet dan kan je rechtsomkeert maken. Die aanpak zie je nu ook bij steeds meer grote bouwbedrijven intrede doen.' Steffen Klein: 'Er ligt ook een verantwoordelijkheid voor iedereen die bij de steigerbouw betrokken is. Zo heb-

ben de VSB en Bouwend Nederland zich geconformeerd aan de Richtlijn Steigers en juist die vormt de basis voor de nieuwe scholingsstructuur.' Daar voorziet Jan Remmits ook nog wel enkele hobbels: 'Bij Bouwend Nederland zijn

▲ Jan Remmits: 'Alleen nog aan het werk met registratie in het diplomaregister.'

ook heel veel kleinere bouwbedrijven aangesloten. Die hebben zich dan weliswaar geconformeerd aan de richtlijn maar met opleidingen loopt het nog niet echt storm, denk ik.'

Toch is het persoonscertificaat nodig voor iedereen die een steiger of ondersteuning monteert die hoger is dan 2,50 meter. Dus ook voor de metselaar die voor een woning even een steiger opzet. Wil die eigenlijk wel aan de opleiding? René Scholts: 'Ik denk het wel. Het bouwen van steigers is een serieus vak. Wil je dat vak beoefenen, dan moet je het ook volledig beheersen. Een metselaar die steigers bouwt, zal daar ook een opleidingsinspanning voor moeten doen.' Jan Remmits verwacht wel dat daar voor sommige bedrijven de schoen gaat wringen: 'Het is nu nog zo dat één persoon regelmatig meerdere beroepen uitoefent.' Steffen Klein vult aan: 'En voor die beroepen zal hij dan ook een certificaat moeten hebben. Heeft hij dat niet dan kan altijd nog een steiger-

bouwbedrijf worden ingehuurd.' Dick Koster van Steigerbouw Van der Panne en voorzitter van de scholingscommissie van de VSB verwoordt: 'Met ingang van 1 juli 2016 wordt de Richtlijn Steigers vrijgegeven. Voor de richtlijn is dan geen abonnement meer nodig; iedereen kan deze gratis raadplegen. Met Inspectie SZW is de afspraak gemaakt dat de Richtlijn Steigers officieel wordt getoetst om zo te worden erkend als arbocatalogus. Ook de opleidingsstructuur behoort daartoe. Dat betekent dat er per 1 januari 2017 op wordt gecontroleerd en vervolgens ook boetes worden uitgedeeld wanneer de regels niet worden nageleefd.'

Buitenlandse werknemers

Die regels zullen voor iedereen gaan gelden; ook voor buitenlandse werknemers. Kunnen die gewoon in het buitenland worden opgeleid? Dick Koster: 'Voor buitenlandse opleidingen die onder persoonscertificering worden uitgevoerd, kan men de gelijkwaardigheid laten toetsen. Wanneer dit is aangetoond dan worden deze certificaten of diploma's erkend. Voor de andere monteurs vinden de examens gewoon hier plaats op basis van de examenvragen uit de centrale databank. Daarbij is wel een belangrijk verschil tussen hulpmonteur en monteur enerzijds en 1e monteur en voorman anderzijds. Bij die laatste functies speelt communicatie een grote rol en dat wordt dan ook getoetst. Veel bui-

▲ Dick Koster: 'Nieuwe scholingsstructuur creëert level playing field.'

tenlanders die opgaan als 1e monteur zullen zich op de bouw wel staande houden, maar gaan tijdens het examen onderuit. Dan moeten ze ook aantonen dat ze zich verstaanbaar kunnen maken en aspecten van de steigerbouw kunnen uitleggen en overdragen. Dat lukt niet als je de taal niet goed beheerst.' Steffen Klein onderkent dat: 'Steigers bouwen is een echt vak en vanaf een bepaald niveau en verantwoordelijkheid hoort daar

Forumdiscussie: kennis en ervaring

De forumdiscussie over de nieuwe scholingsstructuur voor de steigerbouw werd georganiseerd door de Vereniging van steiger-, hoogwerk- en betonbekistingbedrijven. De discussies vinden maximaal vier keer per jaar plaats en staan onder voorzitterschap van Frank de Groot, hoofdredacteur van BouwTotaal. Met de discussies wordt de schat aan kennis en ervaring van VSB-leden ontsloten voor de markt. Aan de discussie over de scholingsstructuur werd deelgenomen door Hans Amsterdam van Delta Safety Training (Rotterdam), Steffen Klein van Dutch Steigers (Amsterdam), Jürgen Ferket van Scaffolding Training Europe (Barendrecht), Harald van der Sloot van Matemco Hulpconstructies (Ede), Jan Remmits van Safe (Beek en Donk), Dick Koster van Steigerbouw Van der Panne (Rotterdam) en René Scholts van SA Safety & Training Consultants (Sommelsdijk).

ook bij dat je de taal beheerst. Ga je voor de functie van 1e monteur of voorman, dan zal je beide moeten beheersen.'

▲ René Scholts: 'Voor 1 januari nog een hoop werk te verstouwen.'

Anders werken?

De uiteindelijke vraag is natuurlijk of de nieuwe scholingsstructuur ook zal leiden tot een andere manier van werken. Wat verwachten de deelnemers aan de forumdiscussie hiervan? Jan Remmits: 'Ik verwacht het wel. Het veiligheidsbewustzijn van werknemers én werkgevers moet gaan toenemen en deze structuur biedt daar een basis voor.' Steffen Klein verwacht dat de overdracht van kennis steeds belangrijker wordt. Dick Koster: 'Ieder VSB-lid wil zijn werk goed doen. Met de nieuwe scholingsstructuur wordt de basis van bedrijven die het goed willen en moeten doen, nog breder. Daarmee creëer je ook een level playing field. Daar komt nog eens bij dat de nieuwe scholingsstructuur ook een grotere druk op opdrachtgevers legt. Die kan nu niet meer om veiligheid heen. Een uitstekende ontwikkeling, lijkt mij.'

▲ Harald van der Sloot: 'Nieuwe scholingsstructuur schept verplichtingen die we moeten naleven.'

en daar zit ook weer een opleidingsvraag aan.'

Controle op naleving

Een nieuwe structuur met nieuwe regels brengt ook controle met zich mee. Wie gaat er controleren en waar zal met name op worden gelet? Inspectie SZW? Of heeft die het te druk met andere controles? Jan Remmits: 'Voor een deel zal de markt dat zelf gaan doen. Je ziet al